

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” CREATIVE DANCE "NATTAYA SATTABUT"

พรรณพัชร วิชาวาสดี

Pannapat Wichasawat

สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Dramatic Arts and Drama Faculty of Humanities & Social Sciences Phranakhon Rajabhat University

(Received : January 31, 2022 Revised : March 8, 2022 Accepted : May 9, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสำคัญของดอกบัวในพระพุทธศาสนาและนำข้อมูลมาสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ประกอบการแสดงและแนวคิดจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ที่มีการศึกษาข้อมูลจาก เอกสารทางวิชาการ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ซึ่งนำข้อมูลมาตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบ คือ 1) บทการแสดงแบ่งออกเป็น 3 องค์ คือ องค์ 1 การเกิดขึ้น องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง และองค์ 3 การคงอยู่ 2) นักแสดง ใช้นักแสดงหญิงจำนวน 8 คน มีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทยและสามารถสื่อสารอารมณ์ผ่านลีลานาฏศิลป์ไทย 3) ลีลานาฏศิลป์ ใช้ลีลานาฏศิลป์ไทยในการนำเสนอ 4) ดนตรีประกอบการแสดง ใช้เสียงของเครื่องดนตรีไทยมาประกอบลีลานาฏศิลป์ 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย ใช้รูปแบบนาฏศิลป์ไทยให้มีความเรียบง่ายผ่านการใช้สีขาวและชมพู มีการลดทอนเครื่องประดับ 6) อุปกรณ์ประกอบการแสดง ใช้ดอกบัว ใบบัว และกลีบบัว ที่สื่อความหมายอย่างตรงไปตรงมา 7) พื้นที่การแสดง แบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 9 ส่วน ตามตำแหน่งของผู้แสดง และ 8) การออกแบบแสง ใช้แสงแดดจากธรรมชาติ นอกจากนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ 3 ประการ คือ 1) การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ 2) การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ และ 3) การคำนึงถึงทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ ทั้งนี้การวิจัยในครั้งนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์มาบูรณาการร่วมกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ ซึ่งเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ตลอดจนเป็นแนวทางในการต่อยอดและพัฒนาผลงานนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์, นาฏยสัตตบุษย์, ดอกบัว

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the importance of The Lotus flower to Buddhism and to analyzed all data into Thai dance art choreography, that had a reason to found the pattern and concept after choreographed Thai dance from did qualitative research and creative research by studying academic articles, surveying, interviewing, observations, seminars, and researcher personal experience that would examine, synthetic analysis the data and then choreographed the dance.

The findings revealed that Thai dance choreography patterns were separating into 8 parts; 1) The performance divided into 3 Acts; Act 1 Nativity, Act 2 Metamorphosis and Act 3 Persistence. 2) Performed by 8 actress who's good skills at Thai dance and could express feelings though the choreographed dance. 3) Thai dance style; danced with Thai dance choreography. 4) Background Music; chose Thai musical instruments to perform Thai dance style. 5) The costume design; Thai traditional simple pattern in pink and white tones and use less of accessories. 6) Performance props; lotus flowers, lotus leaves and lotus petals to communication the meaning honestly. 7) Performance area; divided into 9 parts according to performers' positions. 8) Lighting design; natural light. In addition, researcher got 3 concepts after choreographed Thai dance choreography; 1) Regarding creativity in Thai dance choreography. 2) Considering to use

symbols in Thai dance choreography. 3) Considering about Dance, music and art theory. Thus this research was gather Thai dance style knowledge then integrated with other knowledge that was an academic improvement to create Thai dance style performance and to extend and expand Thai dance style in the future.

Keywords : Creative, Nattaya Sattabut, Lotus

บทนำ

วิถีชีวิตคนไทยกับดอกบัวมีบทบาทเชื่อมโยงกันอย่างยาวนาน โดยเฉพาะในพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน เหตุด้วยปัจจัยหลายประการหนึ่งในนั้นคือพระพุทธศาสนา ซึ่งคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอน มีความศรัทธาในพุทธศาสนาอย่างยาวนาน ส่งผลให้ดอกบัวมีความนิยมใช้ประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาได้รับการถ่ายทอดค่านิยม และทัศนคติว่าดอกบัวเป็นไม้มงคลเป็นสัญลักษณ์แห่งพระพุทธศาสนาที่มีความเชื่อมโยงความเชื่อกับวิถีชีวิตไทยเป็นอย่างมาก อันมีวิถีทางการดำรงชีวิตที่สงบเรียบง่ายแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของเหล่าพืชพันธุ์ของดอกบัวที่มีสายพันธุ์จำนวนมาก ซึ่งอยู่กับบริบทสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ มีการสร้างสัมพันธ์เชื่อมโยงวิถีชีวิตกับดอกบัว การดำรงชีวิตสร้างสัมพันธ์แห่งมิติในความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ใช้ดอกบัวเป็นตัวการเชื่อมโยงให้ผูกพันกับสิ่งต่าง ๆ มากมาย เช่น ดอกบัวตูม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนหัวใจอันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของคน (พิน ดอกบัว, 2542: 78) ตำนานประวัติศาสตร์ สถานที่ จารีตประเพณี การสร้างสรรค์งานในแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม การใช้ดอกบัวเป็นแนวคิดการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ดอกบัวยังมีบทบาทอย่างมากตามคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา โดยนำดอกบัวไปเป็นองค์ประกอบตกแต่งสถาปัตยกรรมเพื่อให้เกิดคุณค่าความงามและแฝงด้วยหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สืบทอดคำสอนต่อมา

บทบาทของดอกบัวที่มีคุณค่าความงามและแฝงด้วยหลักธรรม ในงานทางด้านนาฏศิลป์การสร้างสรรค์งานเกี่ยวกับดอกบัวนั้นมีมาก่อนหน้านั้น แต่พบว่าเป็นการศึกษาวิจัยด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา ขนบธรรมเนียมในการแสดง ส่วนน้อยที่เป็นการศึกษาวิจัยอย่างมีระบบระเบียบแบบแผน สามารถเชื่อถือได้ในแวดวงวิชาการ หรือแม้กระทั่งในงานสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์เองก็ตาม มุมมองที่ถูกอธิบายทางความสำคัญของบัวในพระพุทธศาสนานั้นก็แตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจจะพิจารณาถึงเหตุผล วิธีการนำเสนอ ยังขาดความแปลกใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องด้วยในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประเด็นความสำคัญของดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นของกับใหม่ในคัมภีร์โลกสันฐาน เชื่อมโยงให้เข้ากับบริบททางสังคมได้อย่างหลากหลาย ประกอบกับความเชื่อดอกบัวและใบบัวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ การกำเนิดของดอกบัวที่แม่อยู่ในเปลือกตมอันสกปรก แต่ก็สามารถหักล้างพันธุกรรมใบและผลิดอกขึ้นเหนือน้ำ งามผุดผ่องสะอาดปราศจากมลทินส่งกลิ่นหอมพึงจรรจงใจและในการกำเนิดของดอกบัวทำให้ได้รับยกย่องว่าเป็นสิ่งที่พิเศษจึงได้รับการเปรียบเทียบกับธรรมอันประเสริฐและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาองค์ประกอบการแสดงและแนวคิดการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้า ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา เพื่อนำไปประยุกต์ให้เข้ากับศักยภาพ ความสามารถ ภูมิปัญญา เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับวิถีชีวิตไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อค้นหาคำประกอบการแสดงจากการการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์”
2. เพื่อศึกษาแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์”

ระเบียบวิธีวิจัย

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 ด้านเนื้อหา ศึกษาความสำคัญของบัวในพระพุทธศาสนา เรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ และวิถีชีวิตคนไทยที่มีต่อบัวซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ต้องการนำเสนอการแสดงในการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ที่สะท้อนความสำคัญของบัวในพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทยที่มีต่อบัว โดยใช้รูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์

1.2 ด้านเวลา การเก็บข้อมูลใน พ.ศ. 2562 - 2564 ผู้วิจัยได้ศึกษาดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลสังเคราะห์ วิเคราะห์ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลการออกแบบการแสดงและจัดการแสดงสู่สาธารณชน

1.3 ด้านบุคคล ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ให้ข้อมูลซึ่งแบ่งบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ วิถีชีวิต และดอกบัวในพระพุทธศาสนา และผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์

2. การดำเนินการวิจัย การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการวิจัยและเครื่องมือที่ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และบทความวิชาการต่าง ๆ เรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ วิถีชีวิตคนไทยที่มีต่อดอกบัว และหลักการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยจัดแบ่งข้อมูลตามประเภทลักษณะของเนื้อหา

2.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในหลากหลายสาขา โดยการดำเนินการสัมภาษณ์มีการสัมภาษณ์แบบเดี่ยว และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม สัมภาษณ์แบบเจาะจงเฉพาะกลุ่มดังนี้ คือ บุคคลทั่วไป สัมภาษณ์แบบเจาะจงเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ วิถีชีวิตคนไทยที่มีต่อดอกบัว ผู้วิจัยได้พิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง โดยใช้ประเด็นคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไว้ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับดอกบัว และกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์

2.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผู้วิจัยได้กำหนดการเข้าร่วมสัมมนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้เพื่อเป็นแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ประสบการณ์ ทรรศนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นำข้อมูลแนวคิดมาใช้ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการจัดการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ประสบการณ์วันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 ณ ห้องประชุมชั้น 6 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ 4 รายนาม ดังต่อไปนี้

- 1) อาจารย์ธัญญา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย-ละคร)
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย
- 3) รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.บุปผาชาติ อุบลรัตน์รากร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย
- 4) รองศาสตราจารย์ สมชาย พูลพิพัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทย

ภาพที่ 1: ภาพผู้ทรงคุณวุฒิถ่ายภาพร่วมกับผู้สร้างสรรค์ผลงานและนักแสดง
ที่มา: พรณพัชร วิชาสวัสดิ์, 2563

การจัดการแลกเปลี่ยนและการเรียนรู้ประสบการณ์วันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อาจารย์ธัญญา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย-ละคร) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การสร้างสรรค์ชุดนี้ควรมีทำในช่วงทำนองให้มีความชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น เนื้อร้องต้นตำนานจักรวาลการเกิดโลก แนะนำให้ปรับทำเป็นการสไลด์เท้าเคลื่อนที่เป็นวงกลม เพื่อสื่อถึงจักรวาลที่หมุนรอบตัวเองอยู่เสมอและภาพจบให้ปรับเปลี่ยนให้เป็นภาพดอกบัวที่ลอยอยู่เหนือน้ำ คล้ายกับดอกบัวที่ลอยอยู่ในสระ” (ธัญญา พวงประยงค์, สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2563) ซึ่งผู้วิจัยได้นำการเคลื่อนที่เป็นวงกลมมาปรับใช้ในการแสดงองค์ที่ 1 การเกิดขึ้น

2.4 สื่อสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาสื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ในด้านต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร สื่อออนไลน์ การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องเรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ วิถีชีวิตคนไทยที่มีต่อดอกบัว

2.5 ข้อมูลภาคสนาม การสำรวจข้อมูลภาคสนามเป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับด้านการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” โดยผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและร่วมกิจกรรมการสร้างสรรคทางด้านนาฏศิลป์กับสถาบันการศึกษา กลุ่มองค์กรอิสระ รวมทั้งลงพื้นที่สำรวจแหล่งเรื่องเล่า ตำนาน ความเชื่อ วิถีชีวิตคนไทยที่มีต่อดอกบัว

2.6 ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย ผู้วิจัยกำหนดการนำประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัยที่ผ่านมาในอดีตในฐานะผู้ออกแบบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ผู้ช่วยผู้ออกแบบ และในฐานะเป็นนักแสดงเอง มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

2.7 เกณฑ์มาตรฐานศิลปิน ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์มาตรฐานศิลปินมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อสร้างมาตรฐานให้กับศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานกับงานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ในครั้งนี้

ผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยสร้างสรรค์ โดยมีผลที่ได้จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการแสดงจากการการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผู้วิจัยค้นหาคำประกอบการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ผ่านองค์ประกอบการแสดง 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยนำแนวคิดการกำเนิดของดอกบัวสัตตบุษย์ซึ่งปรากฏว่าเป็นสัญญาณแห่งการเริ่มต้นซึ่งจะมีดอกบัวสัตตบุษย์เกิดขึ้นก่อนเสมอจึงได้นำลักษณะสามประการของสัจธรรมมาเป็นแบ่งตามองค์การแสดงทั้งหมดองค์ 3 องค์ องค์ 1 การเกิดขึ้น การเริ่มต้นของชีวิตกล่าวถึงสัตตบุษย์ที่ถือว่าเป็นดอกบัวประเสริฐกว่าดอกไม้อื่นทั้งปวง เมื่อเกิดดอกบัวขึ้นเมื่อใดถือว่าเป็นสัญญาณแห่งการเริ่มต้นของกับใหม่ องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง นำเสนอสัญญาณของดอกบัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ การกำเนิดของบัวที่มียอดในเปลือกตามอันสกปรก แต่ก็สามารถหักฟันทิ้งก้านใบและผลิดอกขึ้นเหนือน้ำ งามผุดผ่อง สะอาดปราศจากมลทินส่งกลิ่นหอมฟุ้งจรูญใจ องค์ 3 การคงอยู่ นำเสนอวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตคนไทย ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของดอกบัวที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนสืบมาเป็นประเพณีที่ใช้ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์

1.2 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงผู้หญิงมีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทยและสามารถสื่อสารอารมณ์ในการแสดงได้ ซึ่งการคัดเลือกนักแสดงที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดประกอบไปด้วยนักแสดงหญิงจำนวน 8 คน คำนึงถึงคุณสมบัติและลักษณะของนักแสดงที่ดี เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การอุทิศตนในการฝึกซ้อม และความพยายามมุ่งมั่น เป็นต้น อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักแสดงที่ผู้วิจัยคาดหวัง ทั้งนี้เพราะนักแสดงเป็นองค์ประกอบในการแสดงนาฏศิลป์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้งานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์สามารถดำเนินไปสู่ความสำเร็จได้

1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำนาฏศิลป์ไทยและจังหวะในการเคลื่อนไหวมาออกแบบลีลานาฏศิลป์ สามารถแบ่งประเภทของท่ารำนนาฏศิลป์ไทยออกเป็น 4 ประเภท คือ ท่ารำจากเพลงรำแม่บทใหญ่ เพลงรำแม่บทเล็ก ท่าอาภักปกริยา ท่ากิริยาอารมณ และท่าที่เกิดจากจินตนาการ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดไว้ตามองค์การแสดง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การออกแบบลีลานาฏศิลป์การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์”

องค์ 1 การเกิดขึ้น	
ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายเพิ่มเติม
	เกริ่นนำก่อนเข้าการแสดง นักแสดงปรากฏตัวจากทางด้านซ้ายและขวาของเวที ใช้ลีลาการเคลื่อนไหวด้วยเทคนิคนาฏศิลป์ไทย ผสมผสานลีลาการวาดแขนซ้ายและขวาด้วยเทคนิคของนาฏศิลป์ไทย ผู้วิจัยสื่อความหมายสัญลักษณ์ของรูปทรงของดอกบัว ด้วยการใช้นิ้วที่โค้งมนกลมตรงกับเนื้อเรื่อง ต้นตำนานจักรวาลการเกิดโลก “ ไร่ ทุก ช โศกโลกสัณฐานขานกล่าวไว้ไฟประลัยกัลป์ดับลั่นไป ” เวหาใหญ่ให้มิดมิดสนิทนาน
	ผู้วิจัยสื่อความหมายเล่าเรื่องตามเนื้อเรื่อง พิรุณหลั่งทั้งพิภพจบดินฟ้า น้ำไหลป่าหนักหนามหาศาลพระพายพัดซัดตะล่อมกล่อมชลธารลาศัยในจักรวาลแห่งวดไปซึ่งเป็น ” ปรากฏการณ์ของธรรมชาติที่กล่าวถึงต้นตำนานของการเกิดดอกบัว

องค์ 1 การเกิดขึ้น

ภาพประกอบการแสดง

คำอธิบายเพิ่มเติม

ผู้วิจัยนำเสนอประเด็น การกำเนิดของดอกบัวสัตตบุษย์
แบ่งนักแสดงออกเป็นกลุ่มพระจันทร์ และกลุ่มพระอาทิตย์
นักแสดง 1 คนเป็นดอกบัวสัตตบุษย์อยู่ตรงกลางเวที ลีลา
การเคลื่อนไหวใช้เทคนิคนาฏศิลป์ไทย ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่อง
เป็นแผ่นดินพสุธามหาสวรรค์“ เกิดพระจันทร์พระ
อาทิตย์สว่างไสว สัตตบุษย์กอบัวเกิดก่อนใคร ใ เป็ น
”สัญญาณเริ่มต้นใหม่ในโลกา

องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง

ภาพประกอบการแสดง

คำอธิบายเพิ่มเติม

ผู้วิจัยนำเสนอการกำเนิดของดอกบัวสตตบุษย์ โดยการใช้นักแสดงรวมกลุ่มกันเป็นดอกบัวสตตบุษย์ที่กำลังเบ่งบาน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ การกำเนิดของบัวที่แม้อยู่ในเปลือกตมอันสกปรก แต่ก็สามารถหลีกพ้นจากนั้นและผลิดอกขึ้นเหนือน้ำ งามผุดผ่อง สะอาดปราศจากมลทินส่งกลิ่นหอมฟุ้งจรุงใจ โดยลีลาการเคลื่อนไหวใช้เทคนิคนาฏศิลป์ไทย

องค์ 3 การคงอยู่	
ภาพประกอบการแสดง	คำอธิบายเพิ่มเติม
	ผู้วิจัยนำเสนอความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนสืบมาเป็นประเพณีที่ใช้ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ การไปวัด หรือประเพณีต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงดอกบัว ใบบัว และกลีบดอกบัว เป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของดอกบัวที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนสืบมาเป็นประเพณีที่ใช้ดอกบัว ปรากฏอยู่ในการแสดง องค์ 3 การคงอยู่
	นำเสนอดอกบัวที่ลอยเหนือน้ำ งามผุดผ่อง สะอาด ปราศจากมลทินส่งกลิ่นหอมฟุ้งจรุงใจดอกบัวที่ลอยอยู่ในสระน้ำ

ที่มา : พรรณพัชร วิชาสวัสดิ์, 2563

1.4 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายให้มีความเหมาะสมกับลีลาท่าร่ายรำไทยและใช้ความเรียบง่ายในการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยออกแบบเกาเขอกและสไบ อีกทั้งสีของเครื่องแต่งกายเป็นสีขาวและสีชมพู มีการลดทอนเครื่องประดับ เพื่อสื่อถึงความเรียบง่ายในรูปแบบมินิมอลลิสม์ (Minimalism) แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจมาจาก

สิ่งเร้าการมองเห็น (Visual Stimuli) จากสีของดอกบัวสัตตบพูน โดยในการออกแบบได้คำนึงถึงขนาดความยาว ความสะดวกในการเคลื่อนไหว ดังที่ ธารากร จันทะสาโร อธิบายการออกแบบเครื่องแต่งกายในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา ไว้ว่า

การออกแบบเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา ผู้สร้างสรรค์ผลงานใช้เรื่องของสีและสัญลักษณ์มาเป็นสื่อในการนำเสนอสีขาวยุค สีและลักษณะของกลีบดอกที่แผ่ขยาย ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากสิ่งเร้าการมองเห็น (Visual Stimuli) ในการออกแบบคำนึงถึงขนาด ความยาว ความสะดวกในการเคลื่อนไหว การระบายอากาศและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างลีลานาฏศิลป์กับการออกแบบเครื่องแต่งกาย (ธารากร จันทะสาโร, 2557: 221)

ภาพที่ 2 เครื่องแต่งกายการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบพูน”
 ที่มา: พรณพัชร วิชาสวัสดิ์, 2563

1.5 การออกแบบดนตรีประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ออกแบบโดยการประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ ออกแบบดนตรีและเสียงจากเครื่องดนตรีไทยมาประกอบการแสดง ประกอบไปด้วย ซอสามสาย ขลุ่ย กลอง สี่ปี ซอด้ ขลุ่ย ฉิ่งและกลอง ตลอดจนได้ออกแบบการบรรเลงจังหวะดนตรีให้มีความสอดคล้องตามลีลาการเคลื่อนไหวของนักแสดง โดยเนื้อเพลงแบ่งออกเป็น 3 องค์การแสดงตามการออกแบบบทการแสดงข้างต้น ในแต่ละองค์ประกอบด้วยเนื้อร้องและจังหวะดนตรี เนื้อเพลง นาฏยสัตตบพูน ท่อนเกริ่นนำ มีทั้งหมด 3 บทร้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ต้นตำนาน จักรวาล การเกิดโลก	ไร้ทุกข์โศก โลกสัณฐาน ขานกล่าวไว้
ไฟประลัย กัลป์ดับ ลับสิ้นไป	เวหาใหญ่ ให้มีมิติ สนิทนาน
พริ้วหลัง ทั้งพิภพ จบดินฟ้า	น้ำไหลป่า หนักหนา มหาศาล
พระพายพัด ชัดตะล่อม กล่อมชลธาร	ชลาลัย ในจักรวาล แห่งงวดไป
เป็นแผ่นดิน พสุธา มหาสวรรค์	เกิดพระจันทร์ พระอาทิตย์ สว่างไสว
สัตตบพูน กอบัว เกิดก่อนใคร	เป็นสัญญาณ เริ่มต้นใหม่ ในโลกา

ดนตรีประกอบการแสดงในท่อนเกริ่นนำ ใช้เครื่องดนตรีประกอบด้วยฉิ่งตีอัตราชั้นเดียว เพื่อเป็นเล้าอารมณ์ ทำให้การแสดงน่าสนใจ เมื่อเข้าท่อนร้องพอจึงเป็นเปลี่ยนอัตราจังหวะ 2 ชั้นปกติ ซึ่งในแต่ละองค์จะใช้อัตราจังหวะดนตรีที่แตกต่างกันไป องค์ 1 การเกิดขึ้นอัตราจังหวะ 2 ชั้น องค์ 2 การเปลี่ยนแปลงอัตราจังหวะสองชั้น และองค์ 3 การคงอยู่อัตราจังหวะชั้นเดียว

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เพิ่มเสียงกลอง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กำหนดจังหวะ หน้าทับ จังหวะนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นหน้าทับพิเศษ เพื่อสร้างอารมณ์ผสมผสานไปกับทำนองโดยใช้กลองแขก และตะโพน ในขณะที่นักแสดงเคลื่อนไหว ส่งผลให้จังหวะของกลองและท่าทางการเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งผลให้การแสดงมีความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งผู้วิจัยยังได้เพิ่มฉิ่งและกลองในช่วงการแสดงทั้ง 3 องค์ โดยผู้วิจัยออกแบบให้เสียงฉิ่งมากำกับจังหวะ ในขณะที่นักแสดงกำลังเคลื่อนไหว พร้อมทั้งได้ใช้เสียงกลองเข้าผสม เพื่อสื่อถึงการหยุดนิ่งของนักแสดงโดยผู้วิจัยนำเสียงกลองเข้ามาใช้ เพื่อต้องการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของนักแสดงและผู้ชมไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสียงของกลองเข้ามาผสมผสานกับเสียงกำกับจังหวะของฉิ่งเพื่อเพิ่มเติมให้เพลงมีมิติมากขึ้น ซึ่งเป็นการประพันธ์เพลง “นาฏยสัตตบุษย์” ขึ้นใหม่มีการนำทำนองเพลงระบำ ซึ่งใช้วิธีประพันธ์จากกระบวนการคิด 2 ประเภทคือ การใช้ทำนองเดิมมายืดขยายหรือตัดทอนจนเกิดเป็นเพลงใหม่จากการใช้จินตนาการตามเรื่องราวจากใจไทย หรือแนวคิดตามบทการแสดงข้างต้น

1.6 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์โดยใช้ ใบบัว ดอกบัวและกลีบบัว ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีความบริสุทธิ์ สะอาด จึงเป็นเครื่องเตือนใจว่าเรามีพระรัตนตรัยคำจุนอยู่ในจิตใจ ดอกบัวจึงมีความหมายแห่งพระรัตนตรัย (ฤดีรัตน์ ภายราช, 2540, 61) ผู้วิจัยใช้แทนความหมายของความดีเพื่อใช้เตือนสติ ใบบัวเพื่อให้เกิดนัยยะความเชื่อมโยงในการสร้างมิติเสมือนจริงของการแสดง และการสร้างบรรยายการที่สอดคล้องกับบทการแสดง ทฤษฎีสัญญาวิทยาในแบบความหมายโดยนัย (Connotative meaning) โดยเลือกประเด็นที่คนไทยใช้กับความหมายของดอกบัว หรือองค์ประกอบในส่วนต่าง ๆ ของดอกบัว เช่น ดอกบัวแทนการรองรับ ดอกบัวแทนความดีธรรม พุทธศาสนา กลีบบัวแทนความนุ่มนวลของพระธรรมคำสอน (กิตติกรณ นพุดมพันธุ์ 2554, 91)

ตารางที่ 2 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงการสร้างสรวงศานาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์”

ภาพและคำอธิบาย	การสื่อสารความหมาย
 ใบบัว	เพื่อให้เกิดนัยยะความเชื่อมโยงในการสร้างมิติเสมือนจริงของการแสดงและการสร้างบรรยายการที่สอดคล้องกับบทการแสดง
 ดอกบัว	ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนาผู้วิจัยนำเสนอประเด็นวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงศาสนากับวิถีชีวิตคนไทย ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของดอกบัวที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนสืบมาเป็นประเพณีที่ใช้ดอกบัว ปรากฏอยู่ในการแสดง องค์ 3 การคงอยู่
	กลีบบัว เป็นดอกไม้ที่มีความบริสุทธิ์ สะอาด จึงเป็นเครื่องเตือนใจว่าเรามีพระรัตนตรัย คำจุนอยู่ในจิตใจ ดอกบัวจึงมีความหมายแห่งพระรัตนตรัย

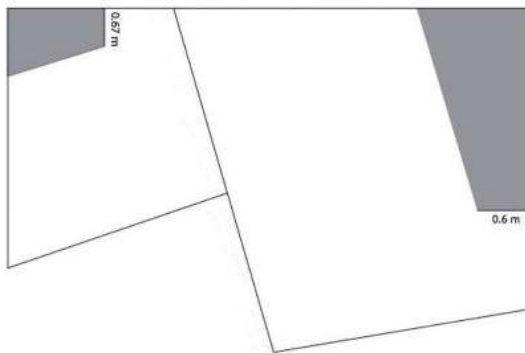

ภาพและคำอธิบาย	การสื่อสารความหมาย
กลีบบัว	

ที่มา: พรรณพชร วิชาสวัสดิ์, 2563

ดังนั้นสรุปได้ว่า ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” สื่อสารความหมายของอุปกรณ์นั้น ๆ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แต่ละองค์การการแสดง ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์จากทฤษฎีสัญญาวิทยา ในแบบความหมายโดยนัย (Connotative meaning) เลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง ใบบัว ดอกบัว และกลีบบัว สามารถสื่อสารได้อย่างตรงไปตรงมา

1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยออกแบบพื้นที่การแสดง โดยแบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 9 ส่วน ออกแบบตำแหน่งของผู้แสดง นอกจากนี้ยังนำการจัดวางองค์ประกอบทางด้านความสมดุลของตำแหน่งนักแสดงมาออกแบบพื้นที่ในครั้งนี้ โดยการกำหนดให้ผู้แสดงมีบทบาทที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นพระอาทิตย์ พระจันทร์ และกอบัว เป็นต้น

ภาพที่ 3: พื้นที่เวทีการแสดงลานหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ที่มา: พรรณพชร วิชาสวัสดิ์, 2563

ตารางที่ 3 การออกแบบพื้นที่การแสดงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์”

อัฟสเตจ ไรท์)Upstage Right (	อัฟสเตจ เซ็นเตอร์)Upstage Center (	อัฟสเตจ เลฟท์)Upstage Left (
เซ็นเตอร์สเตจ ไรท์)Center Stage Right (	เซ็นเตอร์สเตจ เซ็นเตอร์)Center Stage Center (	เซ็นเตอร์สเตจ เลฟท์)Center Stage Left (
ดาวน์สเตจ ไรท์)Downstage Right (	ดาวน์สเตจ เซ็นเตอร์)Downstage Center (	ดาวน์สเตจ เลฟท์)Downstage Left(

ที่มา : พรรณพชร วิชาสวัสดิ์, 2563

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการจัดวางตำแหน่งของนักแสดงไม่ให้เกิดการทับซ้อนกัน ซึ่งหากตำแหน่งของนักแสดงมีการทับซ้อนกันอาจส่งผลให้เป็นอุปสรรคต่อการรับชมการแสดง

1.8 การออกแบบแสง ผู้วิจัยการออกแบบแสงที่มีการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้วิจัยออกแบบแสงโดยใช้แสงแดดจากธรรมชาติ เปรียบเสมือนเรื่องความสำคัญของพุทธศาสนาสถานที่กล่าวว่า ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต (ปัน-ยา-โล-กัต-สะ-มิ-ปัด-โช-โต) ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก กล่าวว่

“ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต (ปัน-ยา-โล-กัต-สะ-มิ-ปัด-โช-โต) แปลว่า ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลกหมายความว่า ปัญญาทางโลกนี้เกิดหรือมีได้จากการศึกษาเล่าเรียน แต่ปัญญาที่มีความสำคัญทางพระพุทธศาสนายังไม่ใช่ปัญญาทางโลกแต่เป็นปัญญาทางธรรมคือ ปัญญาที่เกิดจากการฝึกอบรมสมาธิภาวนา จนถึงเกิดญาณหยั่งรู้สภาพความเป็นไปของชีวิต ตามความเป็นจริงเป็นปัญญาที่ทำให้เกิดความดับทุกข์ และชีวิตหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในกองทุกข์ (ปชโชตฺร)” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535, 15: 62)

2. แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์นั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยต้องการค้นหาคำตอบหลังจากการทดลองปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยและผู้อื่น ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 แนวคิดดังต่อไปนี้

2.1 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผลงานการแสดงนั้นมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ ดังเช่นผลงานการแสดงเรื่อง วินัส วิลเลินดอร์ฟ ของราฟซ์ จรัสศรี เป็นผลงานที่นำเสนอถึงการรักษโลกที่นำเสนอผ่านตัวแทนของมนุษย์อย่าง วินัส วิลเลินดอร์ฟ โดยนำเสนอผ่านเทคนิค การเต้น แจ๊สแบบ บ๊อบ ฟอสซี่ (Bob Fosse) ซึ่งการนำเสนอเรื่องการแสดงมาสร้างสรรค์ผ่านตัวแทน ผู้หญิงและเทคนิคการเต้นแจ๊สในครั้งนี้ สามารถผสมผสานและสื่อความหมายของการรักษโลกได้ อย่างแปลกใหม่และน่าสนใจ ซึ่งเป็นการตีความให้วินัส วิลเลินดอร์ฟ กลับมามีชีวิต เพื่อสื่อสารและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ชมกลับมารักษโลก โดยสามารถนำงานประติมากรรมอย่างรูปปั้น วินัส วิลเลินดอร์ฟ มาบูรณาการร่วมกับการนาฏศิลป์จนเกิดเป็นความแปลกใหม่และน่าสนใจ ซึ่งแนวความคิดในการออกแบบการแสดงในครั้งนี้ยังไม่ปรากฏที่ใดมาก่อน ดังนั้น การแสดงชุดนี้จึงสามารถแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินและผลงานการแสดงได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบงานวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง ผลงานวิจัยสร้างสรรค์เรื่องการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากสัญลักษณ์โอมในความเชื่อของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ออกแบบการแสดงโดย อภิโชติ เกตุแก้ว ที่ได้กล่าวถึงสัญลักษณ์ในการออกแบบสีของเครื่องแต่งกายไว้ว่าการวิจัยครั้งนี้ที่ปรากฏแนวสัญลักษณ์ที่โดดเด่น คือ การใช้สีขาวในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการถอดความหมายอย่างมีเหตุผล นำสีขาวมาออกแบบชุดการแสดงเพื่อให้เห็นถึงสมาธิ ความสงบภายในจิตใจและความเรียบง่ายซึ่งเป็นแก่นสำคัญของความหมายสัญลักษณ์โอม (อภิโชติ เกตุแก้ว, 2561: 275) ผู้วิจัยยังนำความเรียบง่ายมาถ่ายทอดผ่านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการบูรณาการรูปแบบนาฏศิลป์ไทยและความเรียบง่ายเข้าไว้ด้วยกัน โดยออกแบบให้ใช้เครื่องประดับเพียงชิ้นเดียวใช้สีขาว รวมทั้งได้เลือกใช้ผ้าดิบที่เป็นวัสดุที่มีความธรรมดาและเรียบง่ายที่สุดมาออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของการนำแต่งกายในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยกับความเรียบง่ายในรูปแบบมินิมอลลิสม์ (Minimalism) ที่เป็นแนวคิดของตะวันตกมาผสมผสานซึ่งกันและกัน กล่าวได้ว่าเป็นการนำศาสตร์ความรู้ทาง 2 วัฒนธรรมมาสร้างสรรค์จนก่อให้เกิดสิ่งใหม่ แต่ไม่ได้ทำลายจารีตของนาฏศิลป์ไทย แต่เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และรักษาเอกลักษณ์ทางด้านการแต่งกายในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่ต่อไป

จากการศึกษาผลงานนาฏศิลป์ข้างต้นได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของการออกแบบการแสดงซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ได้คำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ทางด้านการออกแบบบทการแสดง โดยบทการแสดงในครั้งนี้มีการนำความสำคัญของบัวพระพุทธรศาสนามา นำมาสู่การออกแบบบทการแสดงเป็น 3 องค์ แต่ยังคงยึดความหมายของต้นกำเนิดดอกบัวสัตตบุษย์ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นความคิดสร้างสรรค์ของการนำศาสตร์ทางด้านสังคมมาบูรณาการร่วมกัน ฉะนั้นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” มีการคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานนาฏศิลป์ที่ปรากฏอย่างชัดเจนผ่านองค์ประกอบการแสดง 2 องค์ประกอบได้แก่ การออกแบบบทการแสดง และการออกแบบเครื่องแต่งกาย

2.2 การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ การออกแบบสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์สามารถนำสัญลักษณ์มาใช้ในการสื่อความหมายของการแสดง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่มีการใช้ท่ารำและองค์ประกอบทางด้านอื่น ๆ เป็นสัญลักษณ์ของการสื่อความหมาย โดยผู้วิจัยพบว่า ระเบียบวสัตรีรักษา เป็นบทประพันธ์ของสุนทรภู่ในสวสัตรีรักษาคำกลอน ซึ่งระเบียบวสัตรีรักษาเป็นระเบียบที่แสดงถึงความเชื่อทางด้านสีของเครื่องแต่งกายในการออกศึกสงคราม โดยมีความเชื่อว่าสีของเครื่องแต่งกายจะมีความเป็น

สิริมงคลแก่ผู้ที่สวมใส่ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ทหารที่ออกทำศึกสงคราม ซึ่งผลงานนาฏศิลป์ไทยชุดนี้เป็นการประดิษฐ์ทำราตามบทร้องและมีการประดิษฐ์ทำราให้เป็นสัญลักษณ์ประจำวันนั้น ๆ ประดิษฐ์ทำราโดยครูเฉลย ศุขะวณิช ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยร่วมกับครูอุดม อังศุธรและครูเวณิกา บุนนาค มีลีลาทำร่าสอดคล้องกับบทกลอนที่บ่งบอกการแต่งกายในสีต่าง ๆ ประจำวัน อันเป็นสีมงคลสำหรับการออกรบ (ไพโรจน์ ทองคำสุก, 2545, 118) จากการศึกษาค้นคว้าผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ที่สื่อถึงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ที่คำนึงถึงการนำสัญลักษณ์มาสื่อความหมาย ซึ่งปรากฏทางด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ โดยผู้วิจัยออกแบบให้นักแสดงเคลื่อนไหวที่เป็นลักษณะวงกลมที่สื่อถึงสัญลักษณ์ของรูปทรงดอกบัวที่กำลังเจริญเติบโต พ้นขึ้นจากโคลนตมชูดอกเหนือน้ำ คือ ความบริสุทธิ์สะอาดของจิตใจคนแม้ว่าจะเกิดจากโคลนตมแต่ก็สามารถชูดอกขึ้นเหนือน้ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำสัญลักษณ์วงกลมมาสื่อถึงรูปทรงของดอกบัวในทิศทางการเคลื่อนไหวที่ในองค์ 2 การเปลี่ยนแปลง

ตลอดจนการออกแบบเครื่องแต่งกายได้คำนึงถึงสัญลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ผ่านการใส่สไบของนักแสดงหญิง ซึ่งเป็นการสื่อถึงสัญลักษณ์ของตัวนางในการแสดงนาฏศิลป์ไทยเช่นกัน ดังนั้นการออกแบบเครื่องแต่งกายของนักแสดงสามารถสะท้อนให้เห็นถึง สัญลักษณ์ทางเพศของตัวละครในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยอนุรักษ์ รวมทั้งการออกแบบสีของเครื่องแต่งกายให้มีสีขาวและสีชมพู ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเรียบง่ายในแบบมินิมอลลิสม์ (Minimalism) ในการสร้างงานนาฏศิลป์ ฉะนั้นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” มีการคำนึงถึงสัญลักษณ์ในการสร้างงานนาฏศิลป์ที่ปรากฏอย่างชัดเจนผ่านองค์ประกอบการแสดง 2 องค์ประกอบได้แก่ การออกแบบลีลานาฏศิลป์ และการออกแบบเครื่องแต่งกาย

2.3 การคำนึงถึงทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ ในงานวิจัยครั้งนี้ได้นำทฤษฎีทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ ในส่วนของการออกแบบองค์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างที่เห็นแนวคิดการใช้ทฤษฎีทัศนศิลป์ที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ได้แก่ การออกแบบพื้นที่การแสดง กล่าวคือการจัดวางตำแหน่งของนักแสดงในช่วง องค์ 1 การกำเนิด เป็นการจัดวางพื้นที่การแสดงให้มีความสมดุลแบบอสมมาตร กล่าวคือ เมื่อมองด้วยสายตาพื้นที่การแสดงทางด้านขวาและทางด้านซ้ายมีน้ำหนักที่เท่ากัน แม้จะมีการจัดวางตำแหน่งที่ต่างกันไปก็ตาม นอกจากนี้ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ยังปรากฏการจัดวางองค์ประกอบความสมดุลแบบสมมาตร ดังเช่น องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง ผู้แสดงเคลื่อนไหวที่ด้านละ 2 คนและมีผู้แสดงหลักปรากฏอยู่จุดกึ่งกลางพื้นที่แสดง ซึ่งการจัดวางความสมดุลในลักษณะนี้ เมื่อมองด้วยสายตาพื้นที่การแสดงทางด้านขวาและทางด้านซ้าย มีน้ำหนักที่เท่ากันและมีความเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4: การจัดวางตำแหน่งนักแสดงแบบอสมมาตร ปรากฏในองค์ 1 การกำเนิด
 ที่มา: พรณพัชร วิชาสวัสดิ์, 2563

ภาพที่ 5: การจัดวางตำแหน่งนักแสดงแบบสมมาตร องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง
ที่มา: พรณพัชร วิชาสวัสดิ์, 2563

ฉะนั้นการสร้างสรรคานาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ได้คำนึงถึงทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และทัศนศิลป์ อย่างชัดเจน ในด้านการออกแบบพื้นที่การแสดง ซึ่งทฤษฎีทางทัศนศิลป์มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ชุดนี้ ให้มีความสมบูรณ์

อภิปรายผล

การสร้างสรรคานาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผลการวิจัยทั้งหมดนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกประการทั้งนี้การวิจัยในครั้งนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์เชื่อมโยงประสบการณ์และพัฒนาระบบการสร้างสรรคให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการและวงการนาฏศิลป์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ ค้นหาคำประกอบการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์และแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรคผลงาน ซึ่งสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการแสดงจากการการสร้างสรรคานาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผู้วิจัยได้ค้นหาโดยแบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยจะนำเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์มาเทียบเคียงในการอภิปรายผล เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของผลงานวิจัยสร้างสรรคฉบับนี้

1.1 การออกแบบบทการแสดง ผู้วิจัยนำแนวคิดสัญญาณแห่งการเริ่มต้นซึ่งจะมีดอกบัวสัตตบุษย์เกิดขึ้นก่อนเสมอ นำลักษณะสามประการของจักรธรรมมาเป็นการแสดงทั้งหมดองค์ที่ 3 องค์ 1 การเกิดขึ้น การเริ่มต้นของชีวิต กล่าวถึงสัตตบุษย์ที่ถือว่าเป็นดอกบัวประเสริฐกว่าดอกไม้ทั้งปวง เมื่อเกิดดอกบัวขึ้นเมื่อใดถือว่าเป็นสัญญาณแห่งการเริ่มต้นของกับใหม่ องค์ 2 การเปลี่ยนแปลง นำเสนอสัญญาณของดอกบัว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ การกำเนิดของบัวที่แม้อยู่ในเปลือกตมอันสกปรก แต่ก็สามารถกลิ้งพ้นจากในและผลิดอกขึ้นเหนือน้ำ งามผุดผ่อง สะอาดปราศจากมลทินส่งกลิ่นหอมฟุ้งจรุงใจ องค์ 3 การคงอยู่ นำเสนอวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตคนไทย ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของดอกบัวที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจนสืบมาเป็นประเพณีที่ใช้ดอกบัวเป็นสัญลักษณ์ เนื่องจากบทการแสดงที่เกี่ยวกับการกำเนิดดอกบัวอันประเสริฐ “สัตตบุษย์” นี้ยังไม่มีผู้ใดเคยทำมาก่อน และนำเอาความสำคัญของบัวในพระพุทธศาสนาออกมาออกเป็น 3 องค์การแสดงเนื้อหาเรียงร้อยทำเป็นบทการแสดงผลงานขึ้นนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็นองค์การแสดงเมื่อศึกษาดูแล้วพบว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้ไม่เคยปรากฏในงานสร้างสรรคทางด้านนาฏศิลป์มาก่อนเช่นกันจึงมีคุณสมบัติทำให้เห็นมาตรฐานของการออกแบบบทการแสดงตรงกับคุณสมบัติด้านความคิดสร้างสรรค์ และผู้นำและผู้บุกเบิก

1.2 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงทั้งผู้หญิง โดยมีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทยและสามารถสื่อสารอารมณ์ในการแสดงได้ ซึ่งคัดเลือกนักแสดงที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัย ประกอบไปด้วยนักแสดงหญิง 8 คน ซึ่งการพิจารณาความสามารถของนักแสดงในครั้งนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะนักแสดงและผู้สร้างงานที่เล็งเห็นทักษะความสามารถและการสื่อสารอารมณ์ของนักแสดง จึงเทียบได้กับการมีประสบการณ์ตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ผสมกันระหว่างนักแสดงที่มีประสบการณ์และนักแสดงที่ไม่มีประสบการณ์ และเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชนให้คนที่มีความพรสวรรค์แต่ไม่มีโอกาส จึงเป็นไปตามเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ด้านจรรยาบรรณ

1.3 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้นำนาฏศิลป์ไทยและจังหวะในการเคลื่อนไหวมาออกแบบลีลานาฏศิลป์ สามารถแบ่งประเภทของท่ารำนนาฏศิลป์ไทยออกเป็น 4 ประเภท คือ ท่ารำจากเพลงรำแม่บทใหญ่และเพลงรำแม่บทเล็ก ท่าอาภักปกริยา ท่ากิริยาอารมณ์และท่าที่เกิดจากจินตนาการ ผู้วิจัยได้นำประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยทั้งในฐานะนักแสดงและผู้สร้างสรรคงานทางด้านนาฏศิลป์ไทยมาเป็นเครื่องมือในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในการสร้างสรรคผลงานให้มีคุณภาพ

ตามความเชี่ยวชาญของผู้วิจัย อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของผู้วิจัยด้วยเช่นกัน ดังนั้นการออกแบบลีลานาฏศิลป์จึงมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ทางด้านการมีประสบการณ์

1.4 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายให้มีความเหมาะสมกับลีลานาฏศิลป์ไทยและใช้ความเรียบง่ายในการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยนักแสดงหญิงใส่เกาเอกและหมสไบ อีกทั้งได้ออกแบบเครื่องแต่งกายเป็นสีขาวและสีชมพู มีการลดทอนเครื่องประดับ เพื่อสื่อถึงความเรียบง่าย แบบมินิมอลลิสม์ (Minimalism) สะท้อนให้เห็นถึงความเรียบง่าย แต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของรูปแบบนาฏศิลป์ไทย นอกจากนี้ยังส่งผลให้ผู้ชมการแสดงมีสมาธิจดจ่อกับการแสดงมากกว่าการชื่นชมเครื่องแต่งกาย ซึ่งการออกแบบเครื่องแต่งกายในครั้งนี้จึงมีคุณสมบัติทำให้เห็นมาตรฐานในด้านรสนิยม

1.5 การออกแบบดนตรีประกอบการแสดง ผู้วิจัยได้ประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ ออกแบบดนตรีและเสียงจากเครื่องดนตรีไทยมาประกอบการแสดง ประกอบไปด้วย ซอสามสาย ขลุ่ย กลอง สีปี่ ซออู้ ขลุ่ย ฉิ่งและกลอง ตลอดจนได้ออกแบบการบรรเลงจังหวะดนตรีให้มีความสอดคล้องตามลีลาการเคลื่อนไหวของนักแสดง เมื่อผู้วิจัยฟังเสียงของเครื่องดนตรีไทยในแต่ละประเภทก็เกิดจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกถึงความสอดคล้องกับความหมายของเนื้อหาในองก์นั้น ๆ จึงส่งผลให้ผู้วิจัยเลือกเสียงของเครื่องดนตรีไทยมาใช้ในการสื่ออารมณ์และสื่อความหมายตามองค์การแสดง เปรียบดังผู้วิจัยมีความหลงใหลในความไพเราะของเสียงดนตรีไทยอีกทั้งในแง่ของความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำเสียงจากเครื่องดนตรีไทยมาประกอบการแสดง ซึ่งไม่ใช่การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในรูปแบบวงปี่พาทย์แต่เป็นการนำเครื่องดนตรีไทยบางชนิดมาประกอบการแสดง โดยแต่ละช่วงการแสดงมีชนิดของเครื่องดนตรีมาน้อยแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้วิจัย

1.6 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ผู้วิจัยออกแบบอุปกรณ์โดยใช้ ดอกบัวและกลีบบัว ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีความบริสุทธิ์สะอาด จึงเป็นเครื่องเตือนใจว่าเรามีพระรัตนตรัยคำจวนอยู่ในจิตใจ ดอกบัวจึงมีความหมายแห่งพระรัตนตรัย ผู้วิจัยใช้แทนความหมายของความดีเพื่อใช้เตือนสติ ใบบัวเพื่อให้เกื้อหนุนความเชื่อมโยงในการสร้างมิติเสมือนจริงของการแสดงและการสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับบทการแสดง มีมุมมองสัญลักษณ์ดอกบัวของคนไทย ในการตีความหมายจนสื่อเป็นท่าทางนาฏศิลป์ และความรู้สึกภายใน จิตวิญญาณภายในของนักแสดงที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในข้อนี้แล้วแสดงออก ทำให้เห็นการตีความด้านอารมณ์ไปสู่ลีลาให้เห็นปรากฏ ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ด้านจรรยาบรรณ

1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยออกแบบพื้นที่การแสดง โดยแบ่งพื้นที่การแสดงออกเป็น 9 ส่วนและได้ออกแบบตำแหน่งของผู้แสดง จากประสบการณ์ของผู้วิจัยจึงมีความสำคัญต่อการออกแบบพื้นที่การแสดงให้มีความสมดุลในการจัดวางองค์ประกอบภาพของการแสดง ดังนั้นจึงได้สอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานฯ ทางด้านการมีประสบการณ์ โดยประสบการณ์ทางด้านการแสดงของผู้วิจัยได้นำมาซึ่งประโยชน์ในการออกแบบพื้นที่การแสดง ผู้วิจัยยังได้คำนึงถึงความหลากหลายในการจัดพื้นที่การแสดง สามารถปรับเปลี่ยนทางเข้าทางออก มีความหลงใหล รู้สึกชื่นชอบในเรื่องของการใช้พื้นที่ที่ไม่มีการอบ หลงใหลในความเรียบง่ายที่โล่งหรือเทียบได้กับทฤษฎีของมินิมอล ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการออกแบบพื้นที่การแสดงในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ด้านประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และด้านความหลงใหล

1.8 การออกแบบแสง ผู้วิจัยการออกแบบแสงที่มีการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาตามหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งผู้วิจัยออกแบบแสงโดยการใช้แสงแดดจากธรรมชาติ เปรียบเสมือนเรื่องความสำคัญของพุทธศาสนสุภาษิตที่กล่าวว่า ปัญญา โลกสมิ ปชฺโชโต (ปัญ-ยา-โล-กัถ-สะ-มิ-ปัด-ชฺ-โช-โต) จากการออกแบบแสงอย่างตรงไปตรงมาโดยการใช้แสงแดดจากธรรมชาติเพื่อให้สอดคล้องกับบทการแสดง หากพิจารณาถึงการรับชมผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ เนื่องจากผู้ชมสามารถรับรู้ได้ถึงแสงของสีต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความรู้และความเข้าใจในการแสดงอย่างชัดเจน ฉะนั้นการออกแบบแสงจึงมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การสร้างมาตรฐานในการยกย่องบุคคลต้นแบบทางด้านนาฏศิลป์ทางด้านการรสนิยม และการถ่ายทอดความรู้

2. แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ผลจากการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานการสร้างสรรคานาฏศิลป์ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปแล้วนั้น ส่งผลให้ผู้วิจัยได้พบแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานมาอภิปรายผลผ่านองค์ประกอบการแสดงทางด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์ผลงานปรากฏความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบบทการแสดงนำความสำคัญของบัวในพระพุทธศาสนาเชื่อมโยง ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย การใส่สไบที่เป็นสัญลักษณ์ของเครื่องแต่งกายตัวนางในนาฏศิลป์ไทยมาบูรณาการกับความเรียบง่ายมินิมอลลิสม์ (Minimalism) ในการลดทอน

เครื่องประดับและสีของเครื่องแต่งกายและในด้านการออกแบบพื้นที่การแสดงให้มีความสอดคล้องกับวงล้อของสีซึ่งเป็นการบูรณาการการออกแบบพื้นที่การแสดงกับทฤษฎีสีทางทัศนศิลป์

2.2 การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ การใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ปรากฏในการสร้างงานนาฏศิลป์ทางด้านการออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้ดอกบัวที่มีความหมายโดยนัยของดอกบัว หรือองค์ประกอบในส่วนต่าง ๆ ของดอกบัว เช่น ในบัว แทนการรองรับ ดอกบัวแทนของความดี ธรรม พุทธศาสนา กลีบบัว แทนความนุ่มนวลของพระธรรมคำสอน รวมทั้งการออกแบบแสงในครั้งนี้เป็นการออกแบบแสงที่มีความตรงไปตรงมาโดยใช้แสงแดดจากธรรมชาติ เปรียบเสมือนเรื่องความสำคัญของพุทธศาสนาสุภาษิตที่กล่าวว่า ปัญญาทางโลกนี้เกิดหรือมีได้จากการศึกษาเล่าเรียน แต่ปัญญาที่มีความสำคัญทางพระพุทธศาสนายังไม่ใช่ปัญญาทางโลกแต่เป็นปัญญาทางธรรม ในด้านการออกแบบลีลาใช้เทคนิคของนาฏศิลป์ไทยและทิศทางการเคลื่อนไหวที่เป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารความหมาย รวมทั้งออกแบบเครื่องแต่งกายที่แสดงถึงสัญลักษณ์ทางเพศของตัวละครในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยและแสดงออกถึงความเรียบง่ายที่นำสีดอกบัวมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

2.3 การคำนึงถึงทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และทัศนศิลป์ ปรากฏในการสร้างงานนาฏศิลป์ทางด้านการออกแบบลีลานาฏศิลป์ให้มีความเชื่อมโยงกับลีลานาฏศิลป์ไทย ซึ่งในแต่ละองค์การแสดงใช้ลีลานาฏศิลป์ไทยทั้ง 3 องค์การแสดง ด้านการออกแบบดนตรีและเสียงประกอบการแสดงประพันธ์เพลง “นาฏยสัตตบุษย์” ซึ่งเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ใช้เครื่องดนตรีไทยเข้ามาประกอบการแสดงเพื่อส่งผลให้เกิดความรู้สึกรถึงความสงบและนิ่งแสดงถึงความสงบของภายในจิตใจตามพระพุทธศาสนา เลือกใช้เสียงที่มีความทุ้มและกังวานสอดคล้องกับลีลาการเคลื่อนไหว รวมทั้งด้านการออกแบบพื้นที่ โดยใช้สถานที่เวทีลานหน้าคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ แบ่งออกเป็น 9 ส่วน โดยคำนึงถึงทิศทางการเข้าและออกจากพื้นที่แสดงให้มีความเชื่อมโยงกับทฤษฎีทัศนศิลป์

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ ชุด “นาฏยสัตตบุษย์” มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทางของการศึกษางานวิจัยต่อไปดังนี้

1. การสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในครั้งนี้เป็นการนำความสำคัญของดอกบัวในพระพุทธศาสนา มาสร้างสรรค์ผลงานเพียงเท่านั้น ซึ่งสามารถนำความสำคัญของบัวในความหมายอื่นมาออกแบบสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไปได้
2. ผู้ที่สนใจจะสร้างงานนาฏศิลป์ควรศึกษาความหมายของกระบวนท่ารำ จาริต และแบบแผนของนาฏศิลป์ไทยอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผลงานสร้างสรรค์นั้นมีคุณค่า และไม่ทำลายจาริตแบบแผนของนาฏศิลป์ไทย
3. ผลงานการสร้างสรรค์ชุดนี้ ผู้วิจัยออกแบบแสงโดยใช้แสงแดดจากธรรมชาติซึ่งเปรียบเสมือนเรื่องความสำคัญของพุทธศาสนา อาจก่อให้เกิดข้อจำกัดในการแสดงบนเวทีในโรงละคร ซึ่งในการทำผลงานสร้างสรรค์ในครั้งต่อไปสามารถทดลองออกแบบแสงโดยใช้แสงในโรงละคร

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกรณ์ นพอดมพันธ์. (2554). การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยจากสัญลักษณ์ดอกบัวในพระพุทธศาสนา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรากร จันทนะสาโร. (2557). นาฏศิลป์สร้างสรรค์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพระพุทธศาสนา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรม ศาสตรดุษฎีบัณฑิต). คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ ทองคำสุก. (2545). วิเคราะห์รูปแบบความเป็นครูสู่กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย ครูเฉลย ศุขะวนิช. กรุงเทพฯ : สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร.
- พื้น ดอกบัว. (2542). พระพุทธศาสนากับคนไทย. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัจนา พวงประยงค์. ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย-ละคร) ข้าราชการบำนาญ สังกัดกรม ศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. สัมภาษณ์. 23 พฤศจิกายน 2563.
- ฤทธิรัตน์ ภายราช. (2540). บัว: องค์ประกอบประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

อภิชาติ เกตุแก้ว. (2561). การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากสัญลักษณ์โอมในความเชื่อของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุริยางค์บัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.